MUHAMMED BİN SEHNÛN

Hadîs ve Mâlikî mezhebi fıkıh âlimi. Künyesi, Ebû Abdullah olup, adı Muhammed bin Abdüsselâm Sehnûn bin Sa'îd bin Habîb et-Tanûhî'dir. Aslen Kayravânlı olup, 202 (m. 817 yılında doğmuştur. Muhammed bin Sehnûn, başta babası olmak üzere, birçok âlimden ders almıştır. 256 (m. 870) yılında Sâhil'de vefât etmiştir. Kabri Kayravân'dadır.

Muhammed bin Sehnûn, büyük fıkıh âlimi olan babasından fıkıh öğrenmiştir. Ayrıca İbn-i Ebî Hassân'dan, Mûsâ bin Muâviye, Abdulazîz bin Yahyâ el-Medînî ve diğer ba'zı âlimlerden hadîs-i şerîf dinlemiştir. Bilâhare Medine'de Ebû Mus'ab ez-Zührî ve İbn-i Kâsib'le karşılaşmış ve her ikisinden de istifâde etmiştir.

Muhammed bin Sehnûn, kendisi gibi âlim olan babası vefât edince, onun meclisinde ders vermeye başladı. O, insanlar için huccetti. Asrında ilim bakımından ondan daha mütehassısı yoktu. Nitekim Îsâ bin Sehnûn'a, ilimde kimi daha hayırlı gördüğü sorulduğunda, Muhammed bin Sehnûn'u bildirmiştir. Ayrıca İbn-i Haris "O, mütekaddimînin (ilk gelen âlimlerin) hafızlarından ve münâzaracı âlimlerdendi. Çoğu te'lîf olan kitapları vardır. (200 kadar olduğu söylenir.)" İsmail bin Kâdı İshâk, "O, imâmın oğlu imamdır. Cihâda dâir 20 cüz kitap te'lîf eden, sadece Muhammed bin Sehnûn vardır ve Iraklılara karşı bununla iftihar ediyoruz" demektedir.

Resûlullah (aleyhisselâm) sünnetine önem veren Muhammed bin Sehnûn, Allah ve Resûlünün emirlerini hatırlayınca ağlardı.

Çok sayıda ve değerli eserleri kaleme alan Muhammed bin Sehnûn'un büyük bir âlim olduğunu, bundan anlamak mümkündür. Zîrâ o, Câmî (fen ilimlerini topladığı meşhûr büyük kitap), fıkıhla ilgili 60'a yakın kitap, Kitâb-üs-siyer, Kitâb fi'l-muallimîn, Risale fi's-sünnet, Kitâb-üt-tahrîm, Münâzara âdabı hakkında bir kitap (2 cüz), Kitâbu tefsîr-il-Muvattâ (4 cüz), Kitâb-ül-huccet ale'l-Kaderiyye, Kitâb-ül-huccet ale'n-Nasara, Kitâb-ül-imâme, Kitâb-ür-red ale'l-bekriyye, Kitâb-ul-vera', Kitâb-ül-îmân, Kitâb-ür-red alâ ehl-iş-şirk, Kitâb-ür-red alâ ehl-il-bid'at (3 kitap), Kitâb-ür-red ale'ş-Şâfiî, Kitâb-ür-red alâ ehl-il-Irak (cevaplardan ibâret 5 kitap), Kitâb-ut-târih (6 cüz) adlı eserlerin sahibidir, İbn-i Sehnûn'un 20 cüz siyer hakkında, 25 cüz emsal hakkında, 20 cüz kaza âdabı hakkında, 5 cüz ferâizle ilgili, 4 cüz ikrâr hakkında, 4 cüz târihle ilgili ve diğerleri de muhtelif ilimler hakkında olmak üzere 100 eserin olduğu da söylenir.

Vefâtından sonra rü'yâda görülen ve kendisine ne hâlde olduğu sorulan Muhammed bin Sehnûn, Allahü teâlânın âhırette kendisine 50 hûrî verdiğini söylemiştir.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Ed-Dîbâc-ül-müzehheb, sh. 234

2) Tezkiret-ül-huffâz, cild-2, sh. 565

3) Şezerât-üz-zeheb, cild-2, sh. 150

4) El-A'lâm, cild-6, sh. 204

5) Mu'cem-ül-müellifîn, cild-10, sh. 169

MUHAMMED BİN SELÂM EL-BÎKENDÎ

Mâverâünnehir'de yetişmiş meşhûr hadîs âlimlerinden. İsmi, Muhammed bin Selâm bin Ferec es-Sülemî'dir. Künyesi, Ebû Abdullah'dır. Bîkendli olduğu için "Bîkendî" denir. Bîkend, Buhârâ yakınlarında bir yerin adıdır. Hadîs ilminde ve diğer ilimlerde büyük bir âlimdir. 227 (m. 841) senesinin Safer ayında 64 yaşında iken vefât etti.

O, Ebû İshâk el-Fezârî, Abdullah bin İdrîs, Huşeym, Mervân bin Muâviye, Abdullah İbni Mübârek, Abd-ül-A'lâ bin Abd-il-A'lâ, Abdülvehhâb es-Sekafî, İsmail bin Iyâş, İsmail bin Ca'fer, İbn-i Uyeyne, Hâlid bin Abdullah, Yezîd bin Hârûn ve daha bir çok âlimden ilim alıp, hadîs-i şerîf rivâyet etti. Kendisinden de oğlu İbrâhîm, İmâm-ı Buhârî, Abdullah İbni Abdurrahmân ed-Dârimî, Ubeydullah bin Vâsıl, Ebû Tâhir Esbât el-Yesa', Ahmed bin Abdurrahmân bin Îsâ es-Sekâfî ve diğerleri ilim aldılar ve hadîs-i şerîf rivâyet ettiler.

Muhammed bin Selâm, hadîs imamlarının büyüklerinden idi. Hadîs-i şerîf öğrenmek için çok yer dolaştı. İbn-i Hibbân ve Mâkûle, onun sika (güvenilir) bir râvi olduğunu bildirdiler. Yahyâ bin Yahyâ şöyle anlatıyor: "Horasan'da iki ilim hazinesi vardı. Bunlardan bin İshâk bin Râheveyh ve diğeri ise Muhammed bin Selâm el-Bîkendî'dir." Sehl bin Mütevekkil, onun; "İlim öğrenmek ve yaymak için seksenbin dinar harcadım" dediğini bildirmektedir. Ubeyd bin Şüreyh, ondan; "Ben, 5000 civarında hadîs-i şerîf ezberledim" dediğini bildirmekte ve "Abdullah bin Selâm, büyük hadîs âlimlerindendi. O çok hadîs-i şerîf ezberlemiş, bunun için birçok seyahatler yapmıştır. Her ilimde çeşitli eserleri vardır. Onunla Ebû Hafs-ı Kebîr arasında yakın dostluk vardı. Halbuki ictihâdları farklıydı" dedi.

Gencer Târihi müellifi de, onun hakkında; "O, her ilme âit eser yazmıştır" demektedir.

İbn-i Ebî Hatim şöyle anlatıyor: Babama onu sordum. Babam da: "O sika, sadûk (rivâyetlerinde sağlam ve doğru) bir râvidir" dedi.

Birgün kendisine birisi geldi ve: "Ey Ebû Abdullah! Ben cinlerin sultânının elçisiyim. Sultânımız sana selâm ediyor ve diyor ki: "Senin bütün meclislerinde, cinler insanlardan fazladır."